

3. julij TOMAŽ

Človeku, ki noče verjeti na besedo, ampak se hoče o vsem prepričati na lastne oči, pravimo 'neverni Tomaž'. Obnaša se namreč kot apostol Tomaž po Jezusovem vstajenju. Evangelist Janez pripoveduje o tem, kako Tomaž ni verjel, da je Jezus resnično vstal in se prikazal apostolom. Ko pa je vstali Gospod spet obiskal svoje učence, je rekel Tomažu: »Daj svojo roko in jo položi v mojo stran in ne bodi neveren, temveč veren.« Tedaj je Tomaž izpovedal vero z vzklikom: »Moj Gospod in moj Bog!« Zaradi tega dogodka je Tomaž postal 'slaven', vendar pa o njem bolj malo vemo. Preden ga je Jezus poklical v svojo službo, je opravljal ribiški poklic ob Genezareškem jezeru. Prvi trije evangelisti omenjajo Tomaža le v seznamih dvanajstih apostolov, več pozornosti pa mu posveti evangelist Janez, ki ga v svojem evangeliju omenja štirikrat. Prvič tedaj, ko Tomaž izrazi svojo pripravljenost iti z Jezusom v smrtno nevarnost, ko gre v Betanijo k Lazarju; drugič med Jezusovim poslovnim govorom pri zadnji večerji, ko Tomaž poslavljajočemu se Jezusu vpade v besedo in pravi, da oni ne vedo, kam gre; najdaljši je tretji (zgoraj omenjen) odlomek o nevernem Tomažu, četrtoč in zadnjič pa Janez omenja Tomaža kot enega izmed sedmerih apostolov, ki se jim je vstali Gospod prikazal, ko so na Genezareškem jezeru lovili ribe. Janez trikrat navaja Tomažev vzdevek Dvojček, kar je dejansko le prevod njegovega imena iz aramejščine ('toma' = 'dvojček'). Tomaž naj bi sicer umrl mučeniške smrti okoli leta 67 v kraju Mailapur na Bližnjem vzhodu.

10. julij AMALIJA

V Letu svetnikov, ki obsega pet zajetnih knjig z življenjepisi svetnikov za vsak dan leta, sta ob današnjem datumu predstavljeni dve sveti ženi Amaliji, ki sta umrli na današnji dan, vendar ne istega leta in tudi ne v istem kraju. Starejša, ki je znana tudi pod imenom Amalberga, je bila frankovskega kraljevega rodu, poročena z lotarinškim vojvodom Witgerjem, pobožnim in vrlim možem, kateremu je rodila več otrok. Amalija jim je bila zglejna mati. Ko so bili otroci preskrbljeni za življenje, sta z možem sporazumno sklenila, da gresta v samostan. Amalija je moža preživela. Kot vdova je v samostanu živela spokorno, opravljala dela usmiljenja in se pripravljala na smrt. Umrli je na današnji dan okoli leta 690, pokopani pa so v kraju Lobbes južno od Bruslja. Poročila o drugi sveti Amaliji, devici in redovnici, so legendarna. Gotovo je le to, da je živela v 8. stoletju in da je bila pokopana v Belgiji. Njeno življenje je kmalu po njeni smrti popisal škof Radbod, vendar njegov spis vsebuje več legend kot pa zgodovinskih dejstev. Bila je frankovskega plemiškega rodu, sorodnica kralja Pipina. Bila je v izredna lepotica, zato jo je zasnubil Karel Martel (po drugih virih Pipin ali celo Karel Veliki). Amalija pa je že kot deklica naredila zaobljubo devišstva, zato se je snubcu skrila. Ta pa jo je vendarle našel in jo iz skrivališča potegnil s tako silo da ji je zlomil roko in izpahnil ramo, toda Amalija je bila brž čudežno ozdravljena. Vstopila je v samostan benediktink, kjer je umrla na današnji dan leta 772.

20. julij MARJETA

Naš mednarodno priznani narodopisec dr. Niko Kuret v svojem obsežnem delu Praznično leto Slovencev predstavi tudi nekatere svetnike, povezane z ljudskimi običaji slovenske kmečke družbe. Med te sodi tudi sveta Marjeta, ki so jo naši predniki častili kot mogočno priprošnjico v skupini 'štirinajstih pomočnikov v sili'. Potrdilo tega češčenja je 51 cerkva svete Marjete na slovenskih tleh, po nešteti cerkvah pa vidimo na oltarju njen kip. »Po ljudskem mnenju,« piše Kuret, »za god sv. Marjete nihče ne ve. Lahko je to 12., 13. ali 20. julija, vrag se je namreč zaklel, da bo z repom podrl ves svet, ko bi vedel, kdaj goduje sveta Marjeta, tako jo sovraži. Saj je povsod naslikana z zmajem, ki ga drži na verigi. Legenda namreč pripoveduje, da se ji je v ječi prikazal hudič v podobi zmaja in jo skušal požreti, pa ga je ukrotila.« Legenda pripoveduje tudi, da je poganski duhovnik v Antiohiji imel hčerko, ki ji je bilo ime Margareta, po naše Marjeta, kar pomeni biser. Njena lepota in milina sta v hišo privabili številne snubce. Oče jo je imel neskončno rad. Ko pa mu je Marjeta povedala, da jo je njena dojilja vzgojila v krščanski veri, se je raztogotil. Izročil jo je sodišču, kjer so jo z različnimi mukami hoteli pripraviti do tega, da bi se odpovedala svoji krščanski veri. Vsa prizadevanja so bila zaman, zato je bila obsojena na smrt z obglavljenjem. Domnevajo, da je bila mučena med preganjanjem kristjanov za časa cesarja Dioklecijana in je umrla okoli leta 305.

25. julij JAKOB

V zboru dvanajstih apostolov, ki jih je bil Jezus izbral iz vrst svojih učencev, sta bila dva Jakoba. Med prvimi je bil za apostola poklican današnji godovnjak, zato je ob njegovem imenu vzdevek 'starejši' (po apostolski službi, ne po letih). Doma je bil iz enega od mest ob Genezareškem jezeru. Njegov oče Zebedej je bil ribič, pri delu pa sta mu pomagala njegova odrasla sinova Jakob in Janez. Na Jezusov klic sta, kot poroča evangelist Matej, "pustila čoln in očeta ter šla za njim". Mati Saloma je bila sestra Jezusove matere Marije, zato sta bila Jakob in Janez prava Jezusova bratranca. V seznamu apostolov je Jakobovo ime med prvimi, vedno zraven Janezovega. Evangelist Marko pove, da je Jezus Zebedejevima sinovoma dal ime 'sinova groma', in sicer zaradi njunega vihravega značaja. Ob neki drugi priliki sta si Jakob in Janez prislužila Jezusovo grajo zaradi svoje častihlepnosti. Hotela sta si izprositi čim boljši 'stolček' v Jezusovem kraljestvu. Skupaj s Petrom in z bratom Janezom je bil Jakob priča Jezusovega spremenjenja na gori in obuditve Jairove hčere. Te tri je Jezus vzel s sabo, ko je šel na veliki četrtek zvečer molit v vrt Getsemani. V dneh Jezusovega trpljenja se je Jakob, kot večina apostolov, 'potuhnil', po Jezusovem vstajenju pa je bil z drugimi apostoli v Jeruzalemu. Prav malo vemo o njegovem delovanju po Jezusovem vnebohodu in prihodu Svetega Duha na prve binškošti. Pisatelj Apostolskih del poroča, da je Herod "dal z mečem usmrtiti Jakoba, Janezovega brata". To se je zgodilo ob veliki noči leta 44.